

Navn på høringsinstans

Oslo Bispedømmeråd

Type høringsinstans

Bispedømmeråd

Bispedømmetilhørighet

Oslo

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de anbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke. Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten? Det har kommet mye godt ut av trosopplæringsreformen, og det er veldig bra at man nå ser på dette i en enda større helhet og sammenheng.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

➤ Kapittel 4.1 side 29

➤

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

➤ Kapittel 4.2 side 31

Enig

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

➤ Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Enig

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

- Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

- 5.3.1. barn 0–14 år
- 5.3.2. konfirmasjonstiden
- 5.3.3. ungdom 15–19 år
- 5.3.4. voksne

- Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

- Kapittel 4.5 side 43

Enig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

- Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

Planen bør fortsatt sendes til godkjenning. Dette skaper bevisstgjøring om helhet og systematikk i undervisningsfeltet. Planen blir satt i fokus, og menighetsrådene blir brakt på bane. En revidering av planen vært fjerde år kobler menighetsrådene på og gir gode anledninger for samspill mellom menighetsråd og stab. Det er dessuten en fare for at systematikk og helhet forsvinner dersom planene blir liggende kun lokalt. Det er viktig at planene fortsatt blir sett på som et

ressursdokument for de ansatte som danner grunnlag også for utviklingssamtaler med fagrådgiverne på bispedømmekontorene.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevede tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

I vårt bispedømme er det flere menigheter som når barn, unge og familier de ellers ikke ville hatt kontakt med. Flere av disse sier at de gjennom breddetiltakene har fått det de opplever som jevnlig kontakt med kirken. En del av disse blir kanskje på sikt med i et kontinuerlig arbeid men det er viktig å fremholde den selvstendige verdien av de mer kortvarige aktivitetene.

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

Det kunstige skille oppleves i liten grad som reelt i vårt bispedømme. Vi har holdt oppe at «alt barne- og ungdomsarbeid» er «trosopplæring» siden 2008. Med planverktøyet fra 2014 der alt barne- og ungdomsarbeid har vært skrevet inn og blitt rapportert på (øvrige tiltak 2019) har en eventuell opplevelse av et skille nå blitt hvisket ut. Revideringsprosessene gitt mulighet til oppklaring der spesielt medlemmer av menighetsrådene kanskje er de som sitter fast i en misoppfatning fra reformen kom.

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppdraget.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Enig

Oslo bispedømmeråd er opptatt av at bispedømmer og menigheter er bevisste på hva slags rammer lovverket gir for skole-kirke samarbeidet og muligheten kirken har til å tilby aktiviteter innenfor rammen av SFO. Vi opplever at mulighetene ikke er godt nok kjent, og håper kirkerådet kan bidra til å bedre dette. Oslo bispedømmeråd mener også at det vil være viktig at lokalmenigheter, i dialog med SFO, ser på mulighetene for å legge flere aktiviteter i SFO-tid og «satser mer» på å tilby aktiviteter gjennom skolefritidsordning.

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkenes trosopplæring

- 12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.
- 12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.
- 12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.
- 12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.
- 12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.
- 12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

- 1.1 Kirkens overordnede målsetting er at evangeliet skal nå alle, og som utvalget påpeker så kreves det en bred og systematisk tilnærming for å klare det. Derfor er vi enig i utvalgets anbefaling om å videreføre dette.
- 2.1 Dette opplever vi at skjer i relativt stor grad, og arbeides kontinuerlig med i revidering og videreutvikling av planene. Breddetiltakene har en stor verdi i seg selv. Her møter kirken barn, ungdom og familier som ellers ikke ville deltatt i kirkens tilbud av mer kontinuerlig art. Det er likevel viktig å fremholde samspillet mellom breddetiltakene og de mer «kontinuerlige tiltakene» i en helhetlig menighetstenkning. Her tenkes det gjensidig rekruttering.
- 2.2 En helhetlig tilnærming utelukker ikke behovet for at det utarbeides planer og opplegg for avgrensede målgrupper. Undervisning og læring foregår i alle deler av kirken, selv om det ikke er eksplisitt undervisningssamlinger. Utvalget trekker spesielt frem kirkemusikken som viktig for kirkelig undervisning og læring. Her vil vi også fremheve bruken av alle kunst og kulturuttrykk som trosopplæringsplanene lokalt viser bredden av.
- 3.1 Bispedømmerådet er enige i at argumentene rapporten beskriver om å endre til «Kirkelig undervisning og læring» er gode. Det er samtidig gode grunner for å fortsette å bruke benevnelsen «Trosopplæring». Vi opplever at trosopplæring som benevnelse over til har blitt integrert i dagligtalen i større deler av det norske samfunnet. Oslo bispedømme mener det er vert å lete videre etter et godt og samlende begrep, og er usikker på om forslaget som foreligger vil kunne etablere seg som en god erstatning for trosopplæring.
- 4.1 Mange menigheter har i dag flere deltakere på tiltak som ikke er døpt/medlem. Disse betraktes allerede som målgruppe for kirkelig undervisning og læring. Menighetene jobber kontinuerlig med å finne gode måter å nå disse på i tillegg til brevutsending.

4.2 Vi er enig i at kirkelig undervisning skal omfatte alle aldre, men det er viktig å være tydelig på at det som i dag heter trosopplæring løftes frem slik at ressursene hovedsakelig fortsatt går til «kirkelig undervisning og læring for barn og unge».

5.1 Dagens planverktøy fungerer veldig bra som utviklingsverktøy! Dette bør derfor utvides slik at det blir mulig å legge inn aktiviteter for alle aldersgrupper.

Grunnlag og verdigrunnlag kan også være en del av en helhetlig menighetsplan, slik at dette planverktøyet kan integreres med et helhetlig planverktøy for kirkelig undervisning.

5.3 Fint at ungdom får en egen rammeplan, og at konfirmasjonstiden er utenom denne. Dette kan styrke helheten i ungdomsarbeidet (ungdom i konfirmantaldre er inkl. i denne også). Deltakelse i ungdomsdemokratiet bør belyses i rammeplan for 15-19 år. Vi tror at en egen rammeplan for voksne vil være inspirerende og til hjelp for menighetene.

5.4 Styrken i trosopplæringsreformen har vært at det har blitt utviklet lokale planer med innhold for de ulike aldersgruppene. Det overordnede rammeplanen er derfor kun til inspirasjon og hjelp, men ikke førende. Her må menighetene stå fritt til å lage det innholdet som passer de ulike aldersgruppene lokalt.

6.1 Vi opplever at det er slik det i stor grad fungerer i dag, da det eneste «kravet» er at alle aldersgrupper får tilbud om aktivitet med innhold og opplegg ut fra lokale forhold.

6.2 Her spiller også bispedømmene en viktig rolle i form av erfaringsinnhenting og deling gjennom jevnlig kontakt med de ansatte og i fagsamlinger.

6.3 Her ønsker vi også å fremheve bispedømmenes rolle som bidragsytere til å koordinere og bistå i den digitale satsningen i lokalmenighetene.

9.1 Den sentrale dimensjonen «Samarbeid med hjem og familie» står av gode grunner først av de sentrale dimensjonene. Dette fokuset er viktig å videreføre. Samtaler om dette aktualiseres særlig i revisjon av planene. Vi vil fremholde styrken i at man i tiltaksbeskrivelsene tenker systematisk og sammenhengende slik at det blir en helhetlig plan med både bredde og dybde. Dette er viktig å videreføre.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

- Kapittel 5.1 side 58

Enig

13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

- Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.

14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

- Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.

14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.

- Kapittel 5.2 side 60

Enig

14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.

- Kapittel 5.2 side 60

Uenig

15. Organisering og ledelse

15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.4 side 65

Enig

I hovedsak er det klokt å styre mot at stillingsprosenten er 50% eller mer. Det finnes dog menigheter som har en 100% kateketstilling der det er nyttig, fremfor å ha en 50% stilling ved siden at, heller ha f.eks to 25% stillinger som arbeider med gjennomføring av aktivitet.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.
➤ Kapittel 5.4 side 65

Enig

Vi understreker særlig utvalgets setning om «...særlig fremheve at pedagogisk kompetanse er helt sentralt for å kunne ha et helhetlig ansvar for kirkelig undervisningstjeneste, spesielt dersom man skal ha et ledelsesansvar overfor andre medarbeidere og/eller frivillige».

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.
➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.
➤ Kapittel 5.5 side 69

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18. Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.
- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19. Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

13.1 I vårt bispedømme oppleves det at de aller fleste undervisningsansatte bruker planverktøyet til strategisk utviklingsarbeid. Det er viktig at dette både handler om evalueringer kvalitativt, men også om tallet på oppmøtte og kommentar om det. Dette bør det holdes høyt fokus på fremover slik at de ansatte får gode rutiner i hverdagen til å bruke verktøyet. 13.2 Arbeidet med evaluering og utvikling må skje i en tverrfaglig kontekst. Det betyr at flere ansatte enn de undervisningsansatte må være inne i planverktøyet og bruke det som en del av sin arbeidshverdag. 13.3 På sikt bør alle menighetens planer innlemmes i helhetlig menighetsplan, slik at menighetene har en plan å forholde seg til. Dette forutsetter at alle andre obligatoriske planer utgår. Et slikt verktøy burde ta utgangspunkt i dagens planverktøy for trosopplæring som har gode funksjonaliteter, eks. vedlegg, evaluering, statistikk etc. Dette forutsetter at blant annet at all kirkelig årsstatistikk blir rapportert gjennom helhetlig

menighetsplan

14.1 Det må være en forutsigbarhet i tildelingen. Dagens midler er stort sett knyttet opp til stillinger. Slik det er i dag er det noen menigheter med lavt medlemstall som derfor har liten stillingsressurs. Samtidig vil menigheter med store kull ha utfordring omkring å håndtere mange deltakere. Det bør likevel legges opp til en viss omfordeling innad i bispedømmene, slik at menigheter med lav tildeling sikres en viss stillingsstørrelse samt driftsmidler. Vi opplever at mindreforbruk som bispedømmene får, disponeres til utviklingsarbeid. Dette kan gjerne skje i enda større grad slik at bispedømmene kan gjøre dette i samspill med organisasjoner eller på eget initiativ. Eks. gjennomfører Oslo bispedømme årlig seks samlinger i Domkirken for alle konfirmanter i samarbeid med Kirkens Nødhjelp i forbindelse med Fasteaksjonen. Tilleggsspørsmål: Det bør være rom for at disponering av mindreforbruk fortsatt i stor grad avgjøres på bispedømmenivå. Det må legges til grunn at bispedømmenivået er i stand til å vite hvordan man i best mulig grad kan disponeres for å oppnå de mål man har satt seg i det enkelte bispedømme -og ut fra kjennskap til den enkelte menighets arbeid.

14.4 Deler av tilskudd må ikke trekkes tilbake fra menigheter som skaffer midler på annet vis. Det vil ikke virke stimulerende til å søke alternative finansieringskilder. All aktivitet bør rapporteres i det samme verktøyet uavhengig av finansiering.

14.5 Mindreforbruk som går tilbake til bispedømme etter en evt. utjevning og omfordeling hos fellesrådet i inneværende år er en viktig faglig strategisk mulighet. Det at menighetene kan fortsette å beholde 10% slik de gjorde under pandemien, vil føre til at mindreforbruket bispedømmet disponerer vil være av en håndterlig størrelsesorden. Dette er viktige stimuleringsmidler som menighetene kan bruke til videreutvikling av aktiviteter som kommer alle menigheter til gode. I tillegg kan bispedømmet arrangere større felles samlinger og lignende som kommer alle menigheter til gode.

17.1 Enn så lenge er det ikke nok kvalifiserte til å fylle alle «undervisningsleder» rollene og et slikt kompetansekrav vil måtte medføre en god del unntak. Det er viktig at det i hovedsak er den undervisningsansatte som har lederfunksjonen også der det ikke er kateket. Det bør jobbes i samarbeid med fellesrådene om mulighet for kompetanseheving etter ansettelse der dette ikke ligger til grunn ved tilsetting.

17.1.3 Vi er enige i at økt kompetanse innenfor praktisk-teologisk bør tilstrebes å være på bachelornivå. Et steg på veien til at alle har dette tenker vi kan være at kompetanseheving på dette feltet kan skje gjennom halvårlige praksissamlinger eksempelvis på bispedømmenivå (uten studiepoeng).

Spørsmål 19.1 kommer i e-post til Stine Kiil Saga da det ikke er plass her.